

Hjelpreda för fordringsägare och affärsmän.

Sundborg, Johan Vilhelm

8 D Br. 1846

SUNDBORG, J. W.
Hjelpreda...
Ex. B.

Biogr.
Sol
Polem
(R.)

1846.

Kungl. biblioteket

0 0000 000024675

SUNDBORG, J. M.

Ex. B

En Linné
Bibliop. St.
Folien.
(10)

HJELPREDÅ

1846

FÖR

Ördringsägare och Affärsmän.

STOCKHOLM,

ELMÉN & GRANBERGS TRYCKERI.

1846.

af Sundborg

BIBLIOTEK

Titel

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mirrored and difficult to decipher but appears to contain a title and introductory text.

Credit.

I inget land är crediten enskilde imellan mera allmän, än i Sverige. — Första roten här till torde kunna sökas dels från landets fattigdom och dels från ärligheten och oppriktigheten i fordna dagar, då ett handslag, efter muntlig öfverenskommelse, var säkrare att bygga på, än nutidens sollenaste afhandlingar. — Så har emellertid credit-systemet utbildat sig till den grad, att det anses, snart sagdt, skamligt icke äga eller begagna sig af credit. — Man har årsräkning med Skräddaren, Skomakaren, Kramhandlaren, Hökaren, Slagtaren etc. etc. — Mången begagnar det endast för att med lätthet kunna uträkna hvad hushållet årligen kostar; men större delen för att kunna existera. — Bland de sednare är konkursen gifven, så snart crediten icke längre kan upprätthållas.

— Detta creditsystem har dock i sednare tider betydligt rubbats ej mindre genom Kongl. Förordningen den 10 Juni 1841, hvarmedelst stadgas: att bysättning ej må ådömas på den grund, att, vid utmätning hos gäldenär, tillgångar att gälda med saknas, och att; enligt 3 §, "gäldenär, hvars egendom blifvit till borgenärer i konkurs afträdd, må ej bysättas för gäld, som han före konkursens början gjort, utan i det fall, som i 49 § af konkurslagen den 12 Mars 1830 sägs. — Är gäldenär vid början af konkurs i bysättningshåkte, varde, sedan han bouppteckningen besvurit, derur lösgifven", än ock genom Kongl. Förordningen den 9 Maj 1835, angående köp af löseegendom, som tillåtes kvarblifva i säljarens vård.

Ehuru nybakade dessa Förordningar voro, nödgades dock lagstiftande makten snart upphäfva, och förändra hvad hon i sin vishet städgat. Synnerligast sedan lösöre köpen urartat till den grad och mängd, att stor svårighet uppstod för indrivande af Kronoutskylderne. — Måhända de enskilde fordringsgarnes förluster äfven ingingo i beräkningen för den nyare lagstiftningen. — Imellertid emanerade Kongl. Förordningarne af den 19 Maj och 20 Nov. 1845. Genom den förrnämnde återställdes bysättningstvånget efter 1734 års lag och af den sednare grundlades flere svårigheter och obehag för bestående

af lösöreköpen. — Man kan med skäl anse denna Förordning såsom ett mästerstycke i lagstiftningsväg; — emedan den, ehuru af civil natur, verkar både afskräckande och ändamålsenligt för det rättas utforskande.

Bland de tusental, som, genom köp, gjort sin egendom oåtkomlig för skuld, återstodo ej hundratalen, som, för nämnde fördel, underkastade sig det obehag, att köpet eller obeståndet i kyrkan kungjordes och dessutom anslogs i Öfver-Ståthållare-Embettets Cancellie till allmän rättelse. — För öfrigt att erhålla en köpare, som, vid påfordran, med ed vill fästa riktigheten af dylika köp torde vara mindre lätt. — Att förhållandet blef lika i landsorterna kan ej betviflas, ehuru vi här egentligen afse hufvudstaden.

För den gäldbundne återstod dock den nya räddningsjullen att kasta sig uti: *Konkursen*, som, efter ofvanberörde Kongl. Förordning 1841, fritt och obehindradt lotsar honom ur gäldstugans grundsättning.

Å ena sidan kan icke nekas, att bysättningslagen tarfvade sina modificationer, för att icke urarta till hårdhet; men å andra sidan synes både den och ett verkstäldt utslag allt för lätt och godtyckligt tillintetgjorde genom cession.

Vid ett annat tillfälle torde man härå med utförlighet få fästa lagstifningens synnerliga uppmärksamhet.

Ränta.

Genom lagens stadgande i 9 Kap. 6 § Handels-Balken är högsta ränteberäkningen bestämd till 6 procent för hundra om året. Härigenom anses all profit deröfver, såsom ocker eller procenteri.

I sednare tider har dock ett annat begrepp derom velat göra sig gällande, och vid sista riksdag höjde flera aktade talare sin röst för upphäfvande af den i lag bestämda räntan.

Då förbindelser med fullgoda inteckningar oftast lemna 5 à 6 procents ränta och stående på längre tid; synas förbindelser, utan säkerhet och på kortare tid, böra vara förenade med högre ränteberäkning, äfven der låntagaren må anses solid. — Vid utlåning af mindre summor, skulle ofta en gifven förlust för kapitalisten uppstå, om han endast beräknade 6 procent. — t. ex. Man utlånar 100 R:dr Banko på 1 månad eller antag 3:ne månader, hvaraf räntan blir 1 R:dr 24 sk. — Vid förfallo-tiden måste gäldenären lagsökas och utslag verkställas. — Kostnaden härföre, med afdrag af tilldömde expenser, uppgår minst till 2 R:dr Banko; hvaraf följer, att långifvaren, i stället för vinst på sitt kapital, förlorat $\frac{1}{2}$ procent. På

mindre summor eller kortare betalningstider blir förlusten ännu större.

Tages nu osäkerheten i öfvervägande; så blir kapitalistens förluster ännu större och känbarare. — Hvarje affärsman har säkerligen gjort den erfarenhet, att i allmänhet minst en bland tio gäldenärer icke förmår betala; hvaraf 10 procent kapitalförlust uppstår.

Har man icke sett hundradetusentals riksdaler i reverser blifvit å offentlig auction försålda för några lumpna R:dr? — Nästan hvarje konkursmassa lemna ett sannt bevis på vanskligheten af oprioriterade fordringar.

I handeln finner man kontant betalning ofta medföra en vinst eller rabatt af 10—20 till 30 procent. — Endast detta, af dagliga erfarenheten ojäfvade förhållande, bör höja penningens värde öfver den gamla normala bestämmelsen.

Om räntan således blifver obestämd af lagen, skulle den derigenom föga höjas, der soliditet finnes, och ingalunda för säkra in-teckningar, som ej allenast Rikets Bank, utan ock andra allmänna Kassor slagit under sig, och hvilka rimligen aldrig kunna fordra högre ränteberäkning, enär fastigheterna sällan lemna större afkastning, än 4 à 5 procent.

Att den legala ränte-bestämmelsen för öfrigt ingenting verkar, utan illuderas, genom frivilliga öfverenskommelser, är temli-

gen kändt; hvarföre den döda bokstafven föga utträttar, om icke att just förhöja priset för lånsökanden, emedan det afhåller större kapitalister att utlåna penningar på kortare tider, då ingen loflig vinst derpå är tillåten. — Man kan sålunda tryggt antaga; att den bestämda räntans frigifvande skulle, långt ifrån att befordra ocker, tvertom betydligt nedsätta detsamma.

Lån åt personer, som ingenting ega, utom framtida vansklige förhoppningar, blir ett hazardspel, der hvarje insats och vinst vanligen reduceras till 0.

Den som lefver på hoppet, dör af svält, säger ett gammalt ordspråk, hvartill man med skäl kan lägga:

den som lånar på luftslott,
dör pank på allt godt.

Gäldenärer.

Ett begrepp eller allmänt omdöme om denna legio i Samhället är icke lätt att gifva. Att skära alla öfver en kamm vore både orättvist och förhastadt; ty lika säkert

medgifvas måste att mången gäldenär handlar redligt och öppet, lika bestämdt nödgas man dock påstå, att de fleste söka åtkomma sin nästas egendom, utan afsigt att göra rätt eller betala, — Sedan sådane lyckats i sina vigilanser, att låna och borga, söka de alla upptänklige medel att undandraga sig betalnings-skyldigheten, genom köpe-afhandlingar, tillkonstlade utmätningar, hyres-kontrakter, konkurser o. s. v.

Ej nog härmed, de gå till och med fi-entligt tillväga mot sina bedragne creditorer. — Somlige handgripligt, andre lömskt och försåtligt. — Af de förre har man till och med sett sådane, som af hämnd och egen nytta afdagatagit sina Borgenärer. — Bland de sednare äro sätten för mångfaldige att beskrifva, ehuru ingredienserna utgöra: lögn, smädelse och förtal. — Serdeles har härföre utmärkt sig en f. d. extra Notarie T., *Tollin* som, utom åtskilliga karrikaturer, under antagna namnet J. L. Nygren, från trycket utgifvit en så kallad "Hjelpreda för Lånsökande", hvori han likt och olikt, efter en smädande inledning under rubrik af Mosaik, uppräknat en mängd personer, som han velat stämpla såsom ockrare. — Ehuru T. för detta brottsliga oskick, blifvit dömd till böter och afbön, förtjenar dock nämnas: att han med rätta räknas till den samhällsklass, som gjort sig till en regel, att *alltid låna, men aldrig betala*, och hvilken klass derföre med skäl torde få namn af *Bedragare*.

Efter gjord konkurs, har T. för nya

skulder varit bysatt, men utsläppt, såsom ståndaktig satsen att aldrig betala, sedan fordringsägaren lärt känna mannen och hans lära.

Af vinsten på den omnämnda skandalösa skriften ville T., oaktadt sitt kända ruinerade tillstånd, skrytsamt tillägga Sällskapet De Fattigas Vänner en summa till utdelning, som dock Sällskapet vägrade att emottaga.

Beklagligt är att slika skrifter vinna så stor afsättning; liksom förhållandet är med Söndagsbladet. Den mera tänkande allmänheten, som af lögn och smädelse icke njuter eller dertill delar bifall, borde dock kunna inse, att bästa sättet att förekomma och utrota slika skrifter är, att hvarken köpa eller läsa dem; helst man nästan kan påstå, att köparen, som uppmuntrar skandalen, icke är bättre, än författaren.

Oaktadt, på sätt förut nämnt är, köpeaffhandlingarne minskats i så betydlig mängd, återstå dock några hundradetal; och ehuru desse äro kände, dels genom Kungörelser i kyrkorne och dels genom anslag i Öfver-Ståthållare-Embetets Cancellie, förmodar man ett alfabetiskt registratur på alla säljarne af lösegendom bör vara välkommet, helst kungörandet lätt undfaller och berörde anslag redan utgör en respektabel Don-Juans-lista, som icke så lätt är genomögnad och dessutom icke alltid är tillgänglig vid förefallande behof.

Visserligen växer denna lista hvarje vecka; men icke så serdeles, sedan præscriptions-tiden för de äldre köpe-afhandlingarnes bevakande är utgången. Skulle antalet blifva något betydligare, vill utgifvaren framdeles lemna ett Supplement.

Emellertid får man försäkra, att Registraturet är upprättadt i fullkomlig öfverensstämmelse med Öfverståhållare-Embets Cancellies offentliga anslag.

Stockholm den 8 October 1846.

A.

- Abrahamsén Fredr., Victualiehandlare.
Ahlberg J. O., Bryggare.
Ahlström J. P.
Ahlström A.
Alin Dan., Vagnfabrikör.
Almberg Carl Johan, Murare.
Andersson J., Skomakarmästare.
Andersson Emanuel, Löpare.
Andersson Gustaf.
Andersson Anna Ch.
Andersson Anna.
Andersson Christina C. A.
Andersson A., Trädgårdsmästare.
Antman Charlotta Catharina, Näringsidkerska.
Arrhenius P., Skomakaremästare.
Arenander Per, Vinskänk.

B.

- Bahr, J. F.
Barck, Julie, Mamsell.
Bergdahl C. J., Glasmästare.

Berglund C. A., Hattstofferare.
Berggren, S. H., Mjöltnare.
Berggren, Claes Fr., Skräddare.
Bergström L. E., Postillon.
Bergström O. E.
Bergman Johanna.
Bergnehr C. dW., Löjtnant.
Blomberg Fre rika, Mansell.
Blomberg D. M., Kammakare.
Blomberg A. M., Skomakarmästare.
Blomqvist A., Skräddare.
Bolander M. M., Näringsidkerska.
Brantingson Gustafva och Ulrika, Fredrika.
Bremselius C. V., Kamrers-enka.
Brisman Johan, Doctor.
Broman Jonas, Snickare.
Brundin C. A., Kryddkramhandlare.

Carlsson J., Landtbrukare.
Calwagen F. M., Notarius Publicus.
Carling O. D., Löjtnant.
Carlberg Christina, Näringsidkerska.
Carlström N. P., Källarmästare.
Cederberg, Urfabrikör.
Cedermark G., Lärftskramhandlare.
Cedervall G., Fabrikör.
Chattillon Joh Adolf, Kryddkramhandlare.
Cramér Charlotta, Hustru.

D.

Danielsson H. A., Källarmästare.
Denckert A. F., Skorstensfjärc.
Dihlström P. C., Fabrikör.
Djurberg J. W., Bagare.
Djurström, Wilh. Fredr., Lärftskramhandlare

E.

Ekenmark A. A., Fabrikör.
Ekstrand Joh. Fr., Kryddkramhandlare.
Ekstedt Anna Cath., Jungfru.
Ekholtz Lorents Gust., Källarmästare.
Ekberg Joh. Fredr. Trädgårdsmästare.
Ekström Wilhelmina, Vaktmästars-änka.
Engström Sam. Joh.
Engblom C. G., Kryddkramhandlare.
Eriksson C. G., Fabrikör.
Eriksson Joh, Åkare.

F.

Felldin Carl Ad., Skomakaremästare.
Fehr C., Fahnjunkare.

Flodmark J. M.
Flodmark Johanna, Sockerbagare-enka.
Flygare M. F., Hattmakare.
Forssman G.
Fogel J. E., Hofslagaremästare.
Forsslin Engelbert, Skomakaremästare.
Forssberg Jacob.
Forssell L. J.
Friberg N. H., Lackfabrikör.
Fries J. A., Plåtslagare.
Fröblom A. G., Kryddkramhändlare.

G.

Giertz N. J., Major.
Giellman C. J., e. o. Kammarskrifvare.
Gimberg Fredrika, Trädgårdsmästare-enka.
Gjörcke C. E., Slagtare.
Gosselman C., Grosshandlare.
Granström Axel, Traktör.
Gredberg, P. Z., Fabrikör.
Grönlund G. D., Cigarrfabrikör.
Göransson C., Fabrikör.

H.

Hallin M. C.
Hallin N. P.
Hammar-sköld H.

Hammarsköld Ulrika.
Hassellund Marg. Elisabeth.
Hauffman A. F., Justerare.
Hellman Hage, Handlande.
Hellberg Carin, Jungfru.
Hernander Gustaf Theodor.
Herwan Br., Proto Notarie.
Heiligering J. R.
Hedlund P., Stolmakare.
Hesse J. O., Skomakaremästare.
Himberg S. N. A., Kammarskrifvare.
Hirsch J. M:son, Commissionär.
Holmberg J. G., Hvitgarfvare.
Holmberg J. G., Sämiskmakare.
Holmgren N. P., Postillon.
Hoffman G. L.
Hultman M., Skräddare.
Hultqvist P., Skomakare.
Hultenberg N. G., Musikalisk Instrumentmakare.
Hydén Gust. Malkom, Bagare.
Håkansson L., Skräddare.
Hörlin A. F., Badaremästare.

J.

Jacobsson, Bernhardina.
Johansson Jonas, Victualiehandlande.
Isaksson J. P.

K.

Kahn M.
Kellander A., Dräng.
Kihlstedt Carl Gust., Kryddkramhandlare.
Klingborg E., Instrumentmakare.
Krook Carl.
Kumelin Carl, Åkare.
Kuhlman Gustaf.
Kuhlman Maria.
Köpsén Carl Fredr., Skomakaregesäll.

L.

Larsson Lars, Åkare.
Levertin L. J., Grosshandlare.
Leijman Emilie.
Leufvenmark Johan G., Källarmästare.
Lindbom A. M., Enka.
Lindström Helena Christina.
Lindvall H. F., Snickare.
Lindberg G. J., Caffeskänk.
Lindberg P., Artist.
Lindberg C. M., Handelsbokhållare.
Lindeberg P. A., Commissionär.
Lindblad And.
Lindblad Joh. E., Diversehandlare.
Lindqvist Vendela, Victualiehandlare-hustrn.

Lindqvist Joh. P., Ångfartygskapten.
Lindholm Håkan, Skräddare.
Liljedahl Jac., Historie-målare.
Linck C. G., Bokbindaremästare.
Lindgren Anders.
Lundgren C. E., Badaremästare.
Lundgren Maria, Mamsell.
Lundgren Augusta, Enka.
Lundin J.
Lundin Joh., Skräddaregesäll.
Lundin Lovisa G., Näringsidkerska.
Lundqvist P. J. O., f. d. Länsman.
Lundelius A., Traktör.
Lundelius C.
Lundberg C. J., Skräddaremästare.
Lundberg Erik.
Lundberg Z. W., Liqvidations-Commissarie.
Lönnerberg Maur.
Löfgren P. M., Snörmakare.
Lövenadler O. L., Instrumentmakare.

M.

Malmsjö C. F., Hofkapellist.
Malmström C. H., Urfabrikör.
Mattsson Johan, f. d. Spanmålsmätare.
Meijer Sofia Christina.
Munthe W. F., Diversehandlare.
Musquin Charlotta.
Möller L., Klensmed.

N.

Nilsson Erik, Kusk.
Nordgren B. J.
Nordgren A. J., Källarmästare.
Norrman Adolf.
Norling C. G.
Norling Petter Aug., Tunnbindaremästare.
Norberg Sven, Waktmästare.
Nordenmalm L. E., Fabrikör.
Nordblad Anna Sofia.
Norell Erik, Skräddaremästare.
Norén J., Waktmästare.
Norström Nils Olof, f. d. Befallningsman.
Novander Johan, Fabrikör.
Nyberg J., Polisuppsyningsman.
Nyström N. B.
Nyström P. J., Hyrkusk.
Nyström P. A., Bokbindare.
Nyström J., Målare.

O.

Olsson E., Timmerman.
Ortman Carl Anton, Handelsbokhållare.

P.

Palmgren Victoria.
Palén C. M., Källarmästare.

Pettersson Johan, Vaktmästare.
Pettersson J., Åkare.
Pettersson J. P., Dräng.
Pettersson Anders, Åkare.
Pettersson C., Skomakare.
Pettersson Anna Sofia.
Pihlblad G., Sockerbagare.

R.

Raphael T. Sofia, Mamsell.
Reimers Sofia Alb., Näringsidkerska.
Rolander G. A. och J. P.
Ryberg T. L., Ingenieur.

S.

Sandberg Jonas Petter, Skomakare.
Samsjö Carolina W., Victualieh.-hustru.
Samuelsson C. H., Skräddaregesäll.
Scharff Florentin, Chirurgisk Instrument-
makare.
Schewen v. D. W. M., Löjtnant.
Sellin A., Sprutlagare.
Sellholm H. P., Läderfabrikör.
Sevén J. A., Ph. Magister.
Silvius G. T., Snörmakare.
Svensson B., Skräddaregesäll.
Sjölander K. C., Källarmästare.

Sjöberg Brita, Skräddareenka.
Sjöberg J. G., Vaktmästare.
Sjögren J. M., Sockerbagare.
Stridberg P. J., Vaktmästare.
Ström Gust. Ad., Silkesfärjare.
Stiberg Magdalena.
Styrell J. P., Bagare.
Sundberg Gust. Rob., Sockerbagare.
Sundqvist E. O., Bokbindare.
Sundvall Johanna Gustafva.
Spångberg J. E., Kammakare-Ålderman.
Strömberg Joh. Gust., Tobakshandlare.
Strömberger Gust. Jon.
Svanberg Maria Alb.
Söderholtz Johan Gabr., f. d. Tunnbindare-
Ålderman.

T.

Thedenius Knut Fredr. Apothekare.
Ternström Hedda, Tullvaktmästare-enka.
Tillander Th., Bryggare.
Thorsman E., Klädmäklerska.
Törner C. U., Snörmakare.

W.

Wallin Maria, Entrepreneurs-enka.
Wahlberg C. L., Färgare.
Wahlberg Carl, Diversehandlare.

Wahlström J. G., Wagninakare.
Wannberg Olof, Betjent.
Wazau Joh., Conditor.
Wallerström Gust., Klädeskramhandlare.
Westman Joh. Fredr., Bryggare.
Westman A. J., Kakelugnsmakare.
Westerberg A. M. T.
Westerholm Sofia.
Wessell E., Åkare-Älderman.
Westergren Anna, Traktörs-enka.
Wennberg A. C. A., Undervägare.
Wicklander C. G. O., Jernkramhandlare.
Winge M. J., Fabrikör.
Widbom Urb., Magasinsförvaltare.
Widegren C. E., Räntmästare.
Wobransky Ign., Fabrikör.
Wolin P. C., Hofslagaremästare.
Wolffram J. F., Guldsmed.

Y.

Ytterström J. E., Borstbindare.

Z.

Zander J. G., Rådman, Advokat-fiscal, Com-
missionär.
Zetterberg L., extra Vaktmästare.

Å.

Åkerblom Carl Gust. Hattmakare.

Åkerström G. Vaktmästare.

Åkerberg J. E., Gravör.

Ålander Daniel Joh., Glasmästare.

Ålén A.

Ö.

Öhmans N. F., Kamererare, Konkursmassa.

Öhlin E., Vaktmästare.

Östin P.

Ösberg Joh.

Österberg J. A., Löpare.

Östergren S. J., Skräddaregesäll.

